

Asia: VN/7491/2024

Vanhojen metsien kriteerit Suomessa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vanhojen metsien suojelulla on kiire. Vanhojen metsien suojelun päätavoite on lajikadon pysäyttäminen. Suurin osa Suomen uhanalaisista lajista elää vanhoissa metsissä, joita on vuosi vuodelta yhä vähemmän suojelun ulkopuolisissa metsissä. Ainoa tehokas keino metsien uhanalaisten lajien katoamisen (sukupuutto) estämiseksi olisi suojella vielä olemassa olevat vanhat metsät niin valtion kuin yksityisen mailla.

Yksityisten metsien suojelun paras työkalu on Metso -suojeluohjelma, mutta se vaatii tehokkaasti toimiakseen paljon enemmän valtion rahoitusta. Tämän hetkessä leikkauspoliittisessa tilanteessa nykyhallituksen aikana tämä tuskin tapahtuu.

Tämän vuoksi keskeiseksi keinoksi muodostuu olemassa olevien valtion (Metsähallituksen) vanhojen metsien suojelu. Tähän tarvitaan vain vähän rahallista panostusta, koska kyse on valtion omaisuudesta.

Lajikatoa on pyritty pysäyttämään Suomessa useita kertoja. Lajien uhanalaisuutta selvittävä Punainen kirja on julkaistu vuosina 1986, 2000, 2010 ja 2019. Jokainen näistä selvityksistä kertoo saman lohduttoman tuloksen: lajikato Suomessa etenee. Tämä osoittaa, että tähänastiset toimenpiteen lajikadon pysäyttämiseksi ovat olleet riittämättömät.

Lajikato uhkaa biodiversiteettiä kaikkialla maapallolla. Jokainen eurooppalainen valtio on saman ongelman edessä. EU:n Biodiversiteettistrategiassa 2020 ”Luonto takaisin osaksi elämäämme” tavoitteena on kaikkien jäljellä olevien luonnontilaisten metsien (primary forests) ja vanhojen metsien (old-growth forests) tiukka suojelu EU:n jäsenvaltioissa. Strategian päätavoite on pysäyttää

luontokato vuoteen 2030 mennessä. Tämä onnistuu vain, jos määrätietoisesti suojellaan kaikki valtion luonnontilaiset ja vanhat metsät. Tavoitetta tukee vapaaehtoinen yksityinen Metso-ohjelma.

Hallituksen vanhojen metsien suojelun kriteerit eivät missään tapauksessa tätä tavoitetta kuitenkaan takaa. Hallituksen esittämät vanhojen metsien laho- ja ikäpuukriteerit ovat liian tiukat. Hallitus ei noudata EU:n komission ohjetta, joka vaatii vanhojen metsien määrittelyä tieteellisin perustein. Kriteereitä tarkoitushakuisesti tiukentaen hallitus esittää vain 31 000 hehtaaria suojeltavaksi, kun metsähallituksen omakin aiempi kartoitus päättyi 289 000 hehtaariin luonnontilaista ja vanhaa metsää.

Luontokadon pysäyttämisen kannalta tärkeintä on saada vanhat metsät pysyvän suojelun piiriin. Suomessa on määritelty satoja vanhojen metsien lajeja, joita uhkaa sukupuutto. Ne tarvitsevat sopivia elinympäristöjä oman olemassaolonsa turvaamiseen ja ne olosuhteet löytyvät juuri vanhoista metsistä, vaikka laho- ja ikäpuukriteerit eivät maksimaalisesti täyty. Voidaan siis myös kysyä, miksi uhanalaisten metsien lajien määrä ei näy vanhojen metsien kriteerien määrittelyssä.

Suomi on allekirjoittanut kansainvälisen sopimuksen luonnon monimuotoisuuden parantamiseksi. Joka 11. maamme laji on Punaisen kirjan (2019) mukaan uhanalainen. Negatiivinen kehitys vain jatkuu, jos ei viimein tartuta järeisiin toimiin. Tärkein uhanalaisuutta lisäävä tekijä Suomessa on vanhojen metsien vähäisyys. Miten uhanalaisuuden tilanne voi parantua, jos tuhotaan ne potentiaaliset vanhat metsät, joista uhanalaisia lajeja eniten löytyy?

Tiainen Mauri
Nilsin luonnonsuojeluyhdistys ry